

RÁDIÓ és TELEVÍZIÓ

17.

ÁRA: 69 FT

Ú J S Á G

SZUPERHALLÁS

Vészi Endre **22.54**
hangjátéka **Bartók**
Hétfő

NAGY NEVETTETŐK

Groucho Marx **20.05**
humora **Tv1**
Péntek

Rómeó vérzik

GARY OLDMAN

22.40
Tv1
Péntek

Három szín: Kék

JULIETTE BINOCHÉ

22.05
Tv1
Hétfő

Marton Éva

Duett

MARTON ÉVA
MELIS GYÖRGY

19.35
Bartók
Csütörtök

Ki tudja, hogy lesz a művész? Marton Éva nem hisz a sorszerűségben, mert úgy véli, minden ember felelős az életéért. Ha ez igaz, akkor az mivel magyarázható, hogy hatvévesen beszélt egyedül a IX. kerületi Mester utcai zeneiskolába, bekopogtatott az igazgatói irodába és azt mondta:

– Teisek engem felvenni zongoristának. – Ára a kérdésre, hogy miért akar zongorázni tanulni, magától értetődően felelt:

– Operaténészes leszek. – Operában még sosem járt, zongorájuk nem volt, sőt, a családban senki nem zenélt. Édesanyja háztartásbeli, édesapja főszakács volt. Két testvére semmiféle zenei találmányt nem örökölt. Felvettek hát zongorázni, s énekhangjára első tanárnője, Ralsányi Magda figyelt fel. Hogy a világhírnévhez mennyi céltudatosság, kitartás, konokság kellett, arról nem beszél. Pedig ehhez a tehetség, a szerencse nem elég. De minden szava, mozdulata elárulja: erős ember. Amit akar, véghezviszi.

Beszélgetésünk színhelye az Atrium Hyatt szálloda, amit eszembe sem jutna megemlíteni, ha nem lenne olyan szív-fájdítóan gyönyörű a kilátás, hogy még a nappali mocsos Budapestet is elfelejti az ember, és ha nem mondaná ezt Marton Éva:

– Tíz éve mindig itt szállunk meg. Mert én nem szeretek változtatni, sem férfit, sem orvost, sem szállodát. Férjem is 32 éve van – neveti el magát. Beszélgetésünk csapongó. Én a hétköznapi Marton Évát szeretném megismerni, ő pedig kedvesen, türelmesen hárít:

– Nincs két egyforma. Nem tudom elmondani, hogy milyen egy közönséges napom. Washingtonban az *Elektra* próbái után olyan fáradt voltam, hogy zuhantam be az ágyba. Délután kettőtől este kilencig, tízig próbáltunk. Közben volt egy óra szünet. Ott jöttem rá,

hogy ha eszem valamit – könnyű salátát, csirkehússal – az teljesen kilapcsol, és van erőm végigcsinálni a hátralévő órákat. Nagy könyvmoly is vagyok. Most például beleestem *Márai*ba. Furcsa, de ahhoz, hogy például *Tamási Aront* olvassak, távol kell legyek otthonról.

Akkor sokszor elővehette Márait, Tamást és a többiek, hiszen régóta él külföldön. Először 1972-ben szerződött Frankfurtba, és nyolc év múlva felvette a német állampolgárságot. Állandó otthonuk most Monacóban van, de Bécsben is van lakásuk.

– Nem ment könnyen a döntés, sokat vívódtam – mondja. – Mi a kettős állampolgárságot akartuk, de azt a németek nem engedték.

Nem beszél magyarságról, nemzethez tartozásról (igaz, nem is kérdezem), és mégis: 1997. március 26-án csak azért jött Pestre, hogy átvegye *Göncz Árpád* közéleti elnökségét a Kossuthdíjat. Megtehetné volna ezt áprilisban vagy bármikor, hiszen már az övé, de neki fontos volt a hónap. Legálább március legyen, ha már 15-én nem volt Magyarországon. Akkor épp Washingtonban lépett fel, ahol *Richard Strauss* Elektrájának főszerepét énekelte.

– Sok sikert megértem már, de ilyet még nem: hét előadása volt az Elektrának, s mind a hét estén állva tapsolt a közönség. Amikor az első előadás után kimentem meghajolni a színpadra, ezt nem is láttam. Meghajoltam, indultam kifelé, amikor valami miatt visszafordultam. Akkor vettem észre, hogy áll a közönség. A férjem szerint olyan csodálatos arcot vágtam, mint egy gyerek.

Címlapfotó:
Tanja Niemann

Melis György rosszkedvű. Ő, nem azért, mert nincs elég feladata. Van. Szinte meg is bánta, hogy ennyi mindent elvállalt. Az Erkel Színházban *Schubert Három a kislány* című darabjában Tschöll papa szerepét éneklé, fellép a Duna Tv maraton koncertjén, és előtte van még *Marton Éva* közös ária- és duettestje április 24-én a Zeneakadémián. Régi barátság fűzi egybe őket: első külföldi szereplésére is Marton Éva ajánlotta.

Ezután aztán sokfelé hívták vendégszerepelni a világban. Fellépett a világ nagy operaházaiban, mégis mindig visszajött. A miértre így válaszol:

– Jó magyar akartam lenni. Szlovák származású vagyok, bár ez sem ilyen egyszerű. A nevem latin, és ezt atyai tanítómesterem, *Nádasdy Kálmán* mondta először nekem: Mel, Melis, azaz méz. Valószínűleg hűgennézték az őseim, akik az üldözések idején telepedtek meg Morvaországban. Amikor pedig 250 évvel ezelőtt a törökök miatt elnéptelenedett Alföldre hívták az embereket, ők is jöttek. Szarvas városa, ahol születtem, jövőre lesz 250 éves, hívnak is a megemlékezésre. Szóval nem olyan egyszerű ez.

Persze, hogy nem, hiszen mehetett volna világgá, s akkor pénzből, hírnévből ennél is több jutott volna neki. A maradást írtató kérdésekre régebben is ilyesféle válaszokat adott:

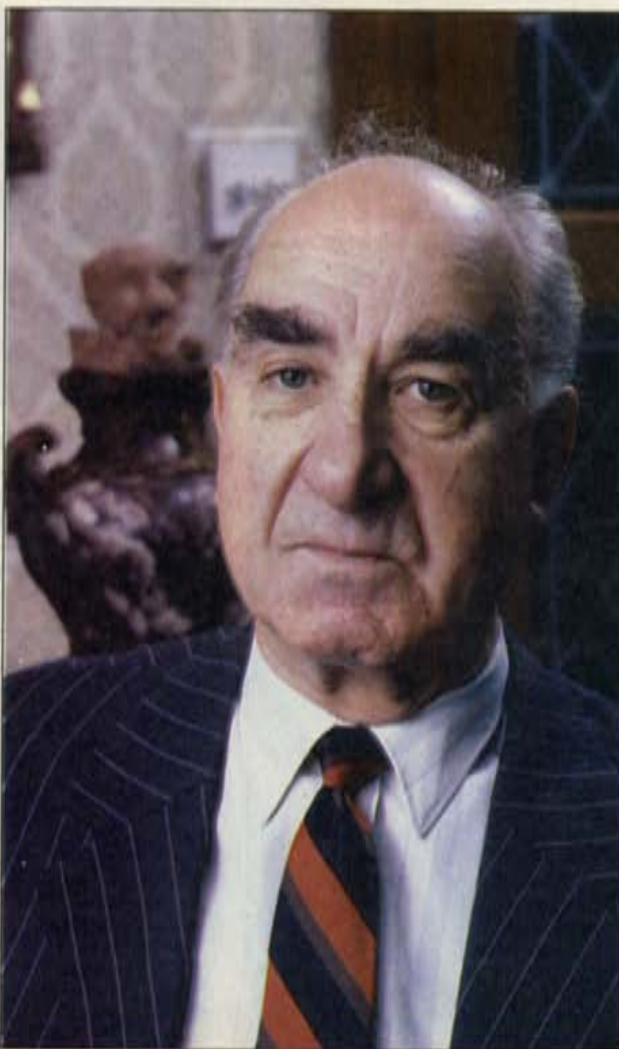
– Miért bántam volna meg? Mozgalmas életem volt. Nehéz volt, hogy az ember egyenes gerinccel végigélje. Képzeld, tíz rendszert éltem át! Ennek

ellenére sok szépség volt benne, és semmiről nem maradtam le. Különben is arra kell törekedni ebben a rövid életben, hogy mit tudunk másoknak adni. Ha csak egy könnyet töröltem le, már megérté.

Melis György pedig sokat adott, sok könnyet letörölt, hiszen énekesi repertoárjába sokféle jellem, karakter belefért. Kinek mi kellett, mit szeretett, hisz Posa márképpőgy volt, mint Hány János, vagy Don Juan és Geront, Falstaff és Tibor; legutóbb pedig egy prózai filmszerepben a *Balek és banditák* gengszterfőnök. Azt, hogy milyen remek a hangja, milyen jó a szerepfarmálása, nem kell bizonygatni, de azt talán kevesebben tudják, hogy a kritikusok egyöntetű véleménye szerint ő a legszebben, legérthetőbben éneklő, beszélő magyar színész. És itt a színészen is hangsúly van. Mert Melis nemcsak énekelni, hanem játszani is tud. Nem véletlen tehát a prózai szerep. Erről szinte szó szerint azt mondja, mint éveken ezelőtt:

– Az élet rövid, nézni szeretném, hogy mire megy itt a világ. Pessimista voltam világleletemben az emberekkel kapcsolatban, de ekkora önzésre, 180 fokos fordulatokra nem számítottam. Hogy pénzt, önértékért mindent. Sajnálom, hogy a letisztulást már nem érem meg. Mert itt az emberi lelkében van a hiba. Tudja, a zsidók negyven évig bolyongtak a sivatagban, míg kiérdemelték az új hazát. Mi most járunk a sivatagban.

Ferenczy Ágnes

MŰSOR-
MAGAZIN
3-11 ÉS 58-62

HÉTFŐ
12-17

KEDDŐ
18-23

SZERDA
24-29

CSÜTÖRTÖK
30-35

PÉNTEK
36-41

SZOMBAT
42-47

VASÁRNAP
48-53

BP-1 ÉS VIDÉKI
TÉVÉK 54-55

BP-1 ÉS VIDÉKI
RÁDIÓK 55-57